

Valnämnden

Tid: Torsdagen den 14 mars 2024 kl. 08:30-10:45

Plats: Saluten, Stadshuset

Beslutande: Håkan Johansson (S), ordförande
Kjerstin Widman (M), vice ordförande
Lina Farhat (S) tj. gr ersättare för Ewa Ögren (S)
Lars Jansson (S)
Kristian Åden (S) tj.gr ersättare för
Maja Brändström Nyström (V)
Fredrik Rönn (C)
Richard Desiatnik (L)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Kjerstin Widman (M)

Sekreterare: §§ 12-20
Marie Sandström

Ordförande:
Håkan Johansson

Justerare:
Kjerstin Widman

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Valnämnden

Sammanträdesdatum: 2024-03-14

Anslaget har satts upp: 2024-03-18

Anslaget tas ner: 2024-04-09

Förvaringsplats: Arkivet Kommunkansliet

Underskrift:
Therese Stellén

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Lena Jonsson (S)

Joline Göttfert (M)

Lena Andersson (M)

Helene Edlund (KD)

Tjänstemän

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Peder Halläng

Benny Fransson

Carina Frohm Larsson

Beslutsärenden

§ 12

Diariennr: VN-2024/00019

Valnämndens yttrande till Kommunstyrelsens över Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026–2028

Beslut

Valnämnden beslutar

att lämna yttrande över Stadsledningskontorets förslag till
Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026–2028.

Ärendebeskrivning

Valnämnden har att yttra sig över stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2025 samt plan 2026–2028.

Av reglementet framgår att valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Vidare ansvarar nämnden för att det finns lämpliga vallokaler. Valnämnden ansvarar även för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.

Under 2025 kommer valnämndens arbete att fokusera på planering inför Riksdag, kommun och regionvalet 2026. Valnämnden har i sitt yttrande visualiserat nämndens budgetbehov för 2025 och plan 2026–2028. Nämnden har även visat på budgetbehovet vid ett eventuellt extra val.

Valnämnden ska även yttra sig över förslag till fastställd investeringsbudget 2025 och plan 2026–2028.

Beslutsunderlag

Svar på remissfrågor enligt anvisning
Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025 samt plan 2026–2028

Beredningsansvariga

Marie Sandström
Tordleif Hansson

Beslutet ska skickas till

Beslut och samtliga bilagor ska expedieras till ksdiarium@umea.se.

§ 13

Diarienum: VN-2024/00020

Hantering i röstnings- och vallokaler av väljare som har med sig valsedlar till lokalen vid allmänna val

Beslut

Valnämnden beslutar

att väljare som har med sig valsedlar till röstnings- och vallokalen ska hanteras på samma sätt som väljare som kommer till röstnings- och vallokalen utan valsedlar.

Ärendebeskrivning

Det händer att väljare har med sig valsedlar till vallokalen, alternativt har fått valsedlar av något parti som delat ut valsedlar utanför vallokalen.

Valmyndigheten avråder från så kallade "snabbspår" för väljare som har med sig valsedlar till vallokalen. Valkansliet föreslår därför att samtliga väljare ska hanteras på samma sätt fram till ingången i vallokalen. Det innebär att samtliga väljare ska passera valdistriktens köansvarige.

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Marie Sandström

§ 14

Diarienum: VN-2024/00021

Hantering i röstningslokal av lantbrevbärare som levererar budröster vid allmänna val

Beslut

Valnämnden beslutar

att lantbrevbärare som ska lämna budröster ges möjlighet att gå direkt till mottagningsbordet för att lämna budröster.

Ärendebeskrivning

Lantbrevbärare kan fungera som bud. Dessa personer ska så snabbt som möjligt kunna lämna sina budröster till röstmottagarna vid mottagningsbordet.

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Marie Sandström

§ 15

Diarienum: VN-2024/00022

Hantering i röstnings- och vallokaler av bud som levererar budröster vid allmänna val

Beslut

Valnämnden beslutar

att väljare som har med sig budröster till röstnings- och vallokaler ska hanteras på samma sätt som övriga väljare.

Ärendebeskrivning

Valkansliet föreslår att bud som kommer till röstnings- och vallokaler med budröst ska hanteras på samma sätt fram till ingången i röstnings- eller vallokalen.

I större röstningslokaler ska budet passera en röstmottagare som hänvisar direkt till mottagningsbordet.

Det innebär att samtliga bud till vallokaler ska passera valdistriktets köansvarige som hänvisar budet direkt till mottagningsbordet.

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Marie Sandström

§ 16

Diariernr: VN-2024/00023

Delegation till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att få korrigera felaktig avprickning vid allmänna val

Beslut

Valnämnden beslutar

att delegera till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att få korrigera en felaktig avprickning om förutsättningarna för en korrigering är uppfyllda

Ärendebeskrivning

Valnämnden är att betrakta som en förvaltningsmyndighet.

Förvaltningslagens regler gäller i huvudsak vid handläggning av ärenden som också utmynnar i beslut. När en röstmottagare gör en avprickning i röstlängden är det inte att betrakta som ett beslut och avprickningen kan därmed inte rättas med stöd av förvaltningslagen. Valmyndigheten anser i stället att den felaktiga avprickningen ska åtgärdas genom att röstmottagarna gör en skriftlig korrigering i röstlängden.

Valmyndigheten anser att korrigeringar av felaktiga avprickningar endast ska ske om den person som prickats av på fel rad i röstlängden fortfarande befinner sig i vallokalen. I annat fall bör röstmottagarna endast göra korrigeringar i röstlängden i undantagsfall och under vissa särskilda förutsättningar. Om röstmottagarna inte kan genomföra en korrigering ska de inte ta emot rösten från den väljare som redan är avprickad.

I de fall felaktiga avprickningar sker är det av stor vikt för förtroendet för valsyste­met att de felaktiga avprickningarna i möjligaste mån hanteras lika. De åtgärder som vidtas ska därför ha stöd i rättsordningen och endast vidtas om de kan antas leda till det avsedda resultatet.

Det måste gå att säkerställa att markeringen är felaktig. Om en väljare hävdar att hen inte har röstat får det tas som en stark indikation på att markeringen kan vara felaktig. Det bör dock inte räcka med en misstanke om att markeringen är felaktig. Någon ytterligare omständighet bör tala för att så är fallet, exempelvis att en röstmottagare minns vilken väljare som markerades på den aktuella raden.

Det finns uppenbara fall där en korrigerig ska göras, exempelvis då en röstmottagare av misstag markerar på fel rad när väljaren finns kvar vid bordet. Om väljaren inte finns närvarande i lokalen blir frågan mer komplicerad.

I en vallokal där många väljare är kända av röstmottagarna kan röstmottagarna vid en kontroll ofta få en god uppfattning om det skett ett fel eller inte. I undantagsfall kan det då vara befogat att försöka nå den person som antas vara avprickad på fel rad. I en vallokal med större genomströmning och med okända väljare är detta svårare.

Korrigerig bör alltså endast vara aktuellt i de fall där det är uppenbart vilken väljare som prickats av på fel rad. För att det ska anses uppenbart vilken väljare som har prickats av felaktigt ska väljaren antingen vara kvar i vallokalen eller vara känd av röstmottagare som med säkerhet vet att det är den väljaren som prickats av på fel rad.

I andra situationer än dessa blir osäkerheten för stor och tillämpningen för varierad. Röstmottagarna ska då avstå från att hitta den felaktigt avprickade väljaren.

När en korrigerig är möjlig ska den ske på följande sätt:

- En korrigerig ska ske i närvaro av väljaren som prickats på fel rad (en annan väljares rad)
- Om väljaren lämnat bordet ska hen ombes att återkomma till bordet. Om väljaren är känd och har lämnat lokalen ska hen ombes att återkomma till lokalen. Kontroll av väljarens identitet måste ske i närvaro av väljaren och kan inte ske på distans.
- De noteringar som gjorts på fel rad ska noteras på rätt rad. Samma markeringar för de valkuvert som väljaren lämnat ska föras in på

den rätta raden. En notering om korrigerings ska ske vid den felaktiga markeringen. Om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert hen har lämnat ska noteringen i röstlängden ändå vara avgörande. Valurnan ska inte öppnas.

- Den väljare som felaktigt blivit avprickad får genomföra sin röstning först när korrigeringen är gjord. Väljarens identitet ska åter kontrolleras.
- Alla de åtgärder som vidtas ska dokumenteras utförligt i protokollet.

Utöver när, var, varför, hur och av vem ska det även dokumenteras tydligt om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert som lämnats in eller om andra omständigheter vid händelsen.

Beslutsunderlag

Valmyndighetens vägledande ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Beredningsansvariga

Marie Sandström
Tordleif Hansson

§ 17

Diarienum: VN-2024/00024

Delegation till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att neka väljare att rösta på grund av felaktig avprickning vid allmänna val

Beslut

Valnämnden beslutar

att delegera till ordförande och vice ordförande i respektive vallokal att neka väljare att rösta på grund av felaktig avprickning.

Ärendebeskrivning

I de fall där väljaren bedöms vara felaktigt avprickad och det inte är möjligt att korrigera felet ska väljaren nekas att rösta. I likhet med korrigeringen av en felaktig markering saknas uttrycklig reglering för åtgärden. Till skillnad från korrigeringen får dock nekandet långtgående konsekvenser för väljaren.

Nekandet utgör en tydlig begränsning av väljarens fortsatta handlande och väljaren har ingen möjlighet att få rätten att rösta åter. Det finns inte någon formell skyldighet att fatta ett beslut, nekandet är följden av att väljaren redan är avprickad. Ett nekande får dock till sin natur anses bära alla andra kännetecken hos ett beslut.

Listan över vilka beslut som får överklagas enligt vallagen är uttömmande och beslutet att neka en väljare att rösta är inte ett av de överklagbara besluten. Det enda överklagbara beslut som hanteringen vid röstmottagningen därför kan sägas mynna ut i är beslutet att fastställa utgången av valet.

Beslutet att neka en väljare att rösta är därmed endast något som kan prövas som en avvikelser från föreskriven ordning eller möjligen otillbörligt

verkande vid ett överklagande av utgången av valet. Av detta följer även att ett överklagande inte kan leda till att väljaren ges rätten att rösta åter.

Vid ett nekande att rösta ska följande åtgärder vidtas, som minst:

- Nekandet ska dokumenteras utförligt i protokollet.
- Väljaren ska tydligt informeras om orsakerna till att den inte får rösta.
- Om väljaren efterfrågar möjligheten att överklaga ska den informeras om vad som gäller för ett överklagande och lämnas information om hur den kan överklaga.

Utöver när, var, varför, hur och av vem ska det även dokumenteras tydligt hur situationen uppmärksammades och vad som antas ha skett. Om det är uppenbart att väljaren är felaktigt avprickad men att detta inte kan korrigeras ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtagits för att försöka korrigera den felaktiga avprickningen. En notering ska också göras om hur väljaren informerats om möjligheten till överklagande. Det bör vidare noteras om det är uppenbart att väljaren faktiskt redan har röstat.

Beslutsunderlag

Valmyndighetens ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta

Beredningsansvariga

Marie Sandström
Tordleif Hansson

§ 18

Diarienumr: VN-2024/00025

**Leverans av röster och valmaterial till Länsstyrelsen
efter valdagen, måndagen den 10 juni 2024****Beslut**

Valnämnden beslutar

att två av Valnämndens ordinarie ledamöter eller ersättare ska leverera rösterna och valmaterialet till Länsstyrelsen efter valnämndens mottagning på valnatten. Leveransen sker måndagen den 10 juni 2024.

Ärendebeskrivning

Valnämndens mottagning av röster och valmaterial sker på valnatten den 9 juni. Måndagen den 10 juni ska rösterna och valmaterialet lämnas in till Länsstyrelsen. Minst två personer ska transportera materialet.

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

§ 19

Diarienumr: VN-2024/00026

**Leverans av röster och valmaterial till Länsstyrelsen
efter valnämndens preliminära rösträkning 12-13
juni 2024****Beslut**

Valnämnden beslutar

att två av Valnämndens ordinarie ledamöter eller ersättare ska leverera rösterna och valmaterialet till Länsstyrelsen efter valnämndens preliminära rösträkning:

Ärendebeskrivning

Valnämndens preliminära rösträkning sker onsdagen den 12 juni och eventuellt torsdagen den 13 juni 2024, även kallad valnämndens uppsamlingsräkning. När alla röster granskats, räknats och registrerats i Valid ska valsedlar och valmaterialet, så snart som möjligt kontrolleras och transporteras till länsstyrelsen tillsammans med röstlängderna. Alla kassar ska förslutas och minst två personer ska transportera materialet.

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Informationsärenden

§ 20

Diarienumr: VN-2024/00002

Informationsärenden 14 mars 2024

Beslut

Valnämnden beslutar

att godkänna informationen

Ärendebeskrivning

Verksamhetssystem

Sortering av förtidsröster

Utbildningsplan för röstmottagare

EU:s arbetsdirektiv - undantag

Rekrytering av röstmottagare

Mottagning av röster och valmaterial på valnatten

Information om valet på Umeå kommuns hemsida

Beslutsunderlag

Cirkulär 24:17 Överenskommelse om tillfällig avvikelse ifrån Allmänna bestämmelser avseende förläggning av arbetstid i samband med valet till Europaparlamentet

Beredningsansvariga

Marie Sandström

Tordleif Hansson

Carina Frohm Larsson

Peder Halläng

Benny Fransson